

project
**Nissewaard, behoefteonder-
 bouwing nieuwbouw IKC Ster-
 renkwartier te Spijkenisse**

datum
22 juni 2021

opdrachtgever
HEVO B.V.

projectnummer
P04288

opgesteld door
DB, MOt

i.a.a.
WdR

BRO
 Bosscheweg 107
 5282 WV Boxtel
 T +31 (0)411 850 400
 E info@bro.nl
 www.bro.nl

Behoefteonderbouwing nieuwbouw IKC Sterrenkwartier

Aanleiding

Er zijn plannen voor de nieuwbouw van Integraal Kind Centrum (IKC: basisschool, kinderopvang en BSO) Sterrenkwartier aan de Galileïlaan in Spijkenisse, gemeente Nissewaard (figuur 1 en 2). Het te realiseren gebouw zal twee bestaande schoolgebouwen (Basisschool Marimba en Basisschool Paus Johannes, inclusief kinderopvang) aan dezelfde straat vervangen. Deze hebben in de huidige situatie een gezamenlijke omvang van 3.312 m² bvo. Het nieuw te realiseren IKC heeft een beoogde omvang van 3.322 m² bvo. Dit betekent dat de mogelijkheden voor onderwijs in zowel planologische als fysieke zin niet toenemen.

De beoogde ontwikkeling is binnen het huidige bestemmingsplan 'Het Hoek-Sterrenkwartier 2009' (vastgesteld 21-20-2010) niet toegestaan, aangezien de gronden zijn bestemd als 'Groen' en 'Verkeer – 2'. Om de ontwikkeling mogelijk te maken is besloten om een procedure te volgen waarbij een omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor afwijking van het geldende bestemmingsplan (buitenplanse afwijking).

Vanwege de omvang van het bouwplan in relatie tot de huidige bestemming is in beginsel de Ladder voor duurzame verstedelijking van toepassing. Dit betekent dat de behoefte aan de ruimte die wordt voorzien met het nieuwe plan kwantitatief en kwalitatief moet worden aangetoond. Aangezien het echter een verplaatsing betreft (in dezelfde straat, de achterblijvende locaties worden herontwikkeld, waarvan één locatie tot sportveld) en de mogelijkheden voor onderwijs per saldo niet toenemen (zowel in planologische als fysieke zin), kan

worden volstaan met een kwalitatieve behoefte-onderbouwing van het plan waaruit blijkt dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening. In deze notitie wordt de behoefte aan het initiatief gemotiveerd, op basis van de belangrijkste beleids- en afsprakenkaders en trends en ontwikkelingen.

In het kader van de Ladder dient ook een locatie-afweging plaats te vinden. Door de huidige stedelijke functie van het plangebied ('Groen' en 'Verkeer – 2') vindt de ontwikkeling plaats binnen bestaand stedelijk gebied en is geen aanvullende motivatie nodig ten aanzien van dit punt.

Initiatief

Het beoogde initiatief betreft de ontwikkeling van een nieuw IKC (figuur 3). Binnen het IKC is er een vloeiende overgang tussen onderwijs en kinderopvang / BSO. Het ontwerp voor het Sterrenkwartier omvat o.a. groepslokalen en -ruimten (al dan niet met flexibele wanden), (speel)leerpleinen/ateliers en een gymzaal.

Met het initiatief wordt sterk de nadruk gelegd op de integratie van de ontwikkeling en bebouwing met het blauwgroene karakter van de omgeving. Vanuit het IKC zal uitzicht worden geboden op de blauwgroene omgeving. Daarbij is het ook van belang dat het onderwijs wordt gecombineerd met de natuur. Zo zal er ruimte komen voor een speelplein, waarbij kinderen kunnen spelen in een park-/natuursetting, een boomgaard en een kikkervisjes vlinder.

De ontwikkeling van het IKC wordt uitgevoerd in het kader van de ontwikkeling van het 'Blauwgroene Sportpark'. Hierbij worden de bestaande basisscholen gesloopt, komt er ruimte voor groen, wordt het blauwgroene karakter van het park aan de overkant van de waterpartij versterkt en worden (bestaande) (wandel)routes verbeterd of aangelegd.

Figuur 1: Locatie initiatief

Figuur 2: Afbakening plangebied

Figuur 3: Stedenbouwkundig concept

Behoefte

Behoefte uit beleid en prognoses

In het **Bestuurlijk akkoord Onderwijshuisvesting Nissewaard 2018-2022 (2017)** zijn gezamenlijke afspraken gemaakt in het kader van de onderwijshuisvesting in de gemeente Nissewaard. Hierin zijn doelstellingen geformuleerd op basis van het gegeven dat een goede, gezonde en functionele inzet van onderwijshuisvesting een belangrijke bijdrage levert aan een optimale ontwikkeling en ontplooiing van de Nissewaardse jeugd. Hierin is opgenomen:

- In bestaande onderwijsgebouwen van het primair onderwijs (PO) is in de gemeente Nissewaard sprake van een leegstand (ruimteoverschot) van circa 12%. Dit komt door een daling van het aantal leerlingen in het PO van 15% tussen 2005 en heden. Voor de komende 10 jaar zal het aantal leerlingen in het PO nagenoeg gelijk blijven. Door middel van het vrijspelen van gebouwen en het efficiënt gebruik van bestaande ruimtes door middel

van vervangende nieuwbouw wordt beoogd de leegstand de komende jaren terug te dringen naar 8%.

- De komende 10 jaar zal het aantal leerlingen in het primaire onderwijs nagenoeg gelijk blijven in de gemeente Nissewaard.
- Een groot deel van de schoolgebouwen in de gemeente Nissewaard is rond de 40 jaar en ouder. Vanuit het oogpunt van kwaliteitsverbetering is renovatie of vervangende nieuwbouw van verouderde gebouwen noodzakelijk.

In relatie tot de planontwikkeling wordt in het bestuurlijk akkoord specifiek aangegeven dat:

- Met de vervangende nieuwbouw van de scholen Paus Johannes (inclusief kinderopvang) en De Marimba wordt bereikt dat de leegstand bij De Marimba wordt opgeheven en dat de verouderde gebouwen (1968) worden vervangen door nieuwbouw.

Behoefte uit trends en ontwikkelingen

Onderwijs

- Vanwege de afnemende geboorteaantallen blijft de komende jaren het aantal leerlingen landelijk gezien dalen. Tegelijkertijd is er in sommige stedelijke gebieden juist sprake van groei. Dit betekent dat scholen in krimpgebieden moeite hebben om een volwaardig onderwijsaanbod te verzorgen terwijl in enkele grote steden er juist scholen bij komen. Daarnaast groeit het aantal leerlingen dat een persoonlijke aanpak nodig heeft. Mede daardoor is het aantal fte in het primair onderwijs de laatste jaren gegroeid.¹
- Scholen krijgen er, naast hun primaire taak van het zorg dragen voor een brede persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling van leerlingen, steeds meer taken en verantwoordelijkheden bij. Bijvoorbeeld op het gebied van onderwijshuisvesting en passend onderwijs.²

¹ Inspectie van het onderwijs (2020). Staat van het onderwijs 2020.

² Rabobank (2019). Cijfers en trends: Onderwijs.

- Vooral het bieden van passend onderwijs wordt steeds belangrijker. Scholen dienen zorg te dragen voor uitdagend en toekomstgericht onderwijs dat inspeelt op de talenten en leerbehoeften van alle individuele leerlingen. Ook ouders verwachten steeds meer maatwerk in het primair onderwijs.³
- Vanaf het basisonderwijs wordt ingezet op het aanleren van vaardigheden die nodig zijn in de huidige en toekomstige maatschappij (21st century skills⁴). De schoolomgeving ondersteunt idealiter de doorontwikkeling van het onderwijs in termen van werkvormen en bijv. ICT-vaardigheden.⁵
- Ouders vinden een goede gezondheid van hun kinderen en duurzaamheid steeds belangrijker. Bij de schoolkeuze is daarom gezonde voeding, meer bewegingsuren en een gezond en fris schoolgebouw belangrijk. Bovendien is de verwachting dat scholen met aandacht voor duurzaamheid in zowel het onderwijsaanbod als de bedrijfsvoering beter zullen presteren.⁶
- Veel schoolgebouwen zijn letterlijk 'op'. Ze zijn zo verouderd, dat vernieuwing of zelfs vervanging noodzaak is geworden. Een duurzaam schoolgebouw is dynamisch, heeft een divers ruimteaanbod, is energiezuinig, minimaliseert afval, is flexibel en multifunctioneel inzetbaar.
- Vernieuwing van de schoolomgeving is daarnaast wenselijk om aantrekkelijk te blijven voor nieuwe leraren. Goed onderwijs vraagt immers om goede leerkrachten. Om goede leraren aan te trekken helpt het wanneer sprake is van een aantrekkelijke werkomgeving.

Kinderopvang/BSO

- Er gaan steeds meer kinderen naar de opvang door stijgende arbeidsparticipatie van ouders en verhoging van de kinderopvangtoeslag. Kinderen gaan daarnaast ook meer uren naar de opvang.⁷ Hoewel de kinderopvang (als conjunctuurgevoelige sector) wel enige gevolgen zal ondervinden van de corona-recessie wordt naar de toekomst een verdere groei verwacht.
- Er is met name vraag naar integrale kindcentra: plekken waar kinderdagvang, peuterspeelzaal en BSO gezamenlijk wordt aangeboden, bij voorkeur in combinatie met een basisschool. Opvang en onderwijs werken hierin nauw samen, vaak in één gebouw.⁸ Tegelijkertijd wordt zo een betere ruimtebezetting gerealiseerd.
- Ook is er steeds meer aandacht voor duurzaamheid en gezondheid. Dit uit zich in aandacht voor voldoende buiten spelen en sporten, duurzaam speelgoed, eten en afvalscheiding. Er ontstaan steeds meer gespecialiseerde kinderdagverblijven die zich hierop richten.

Conclusie

De nieuwbouw van IKC Sterrenkwartier, ter vervanging van twee bestaande basisscholen en kinderopvang in dezelfde straat, voorziet in een behoefte:

- Goede, gezonde en functionele onderwijshuisvesting is belangrijk voor een optimale ontwikkeling van leerlingen. Een modern schoolgebouw, inclusief een hedendaags concept, levert daarin een belangrijke bijdrage. Veel schoolgebouwen zijn echter 'op'. Ze zijn dermate verouderd dat vervangende nieuwbouw noodzakelijk is. Dit geldt ook voor de huidige gebouwen van de scholen

Paus Johannes en De Marimba, welke (deels) dateren uit 1968. Om te kunnen voorzien in de optimale ontwikkeling van leerlingen is vervangende nieuwbouw daarom noodzakelijk.

- Doordat het leerlingenaantal de komende 10 jaar nagenoeg gelijk zal blijven in de gemeente, blijft de behoefte aan moderne schoolgebouwen op de (middel)lange termijn bovendien bestaan. Daarnaast hebben ook ouders en leerkrachten in toenemende mate behoefte aan een gezonde, frisse en moderne schoolomgeving. Dit maakt vervangende nieuwbouw, zoals beoogd door het initiatief, ook belangrijk voor het toekomstperspectief van de scholen.
- Het initiatief IKC Sterrenkwartier speelt in op een kwalitatieve behoefte op het gebied van gezondheid en duurzaamheid, door sterk de nadruk te leggen op de integratie van de ontwikkeling en bebouwing met het blauw-groene karakter van de omgeving en de natuur.
- Tot slot wordt met het initiatief bijgedragen aan het terugdringen van de leegstand in de gemeente Nissewaard en nemen de mogelijkheden voor onderwijs in zowel planologische als fysieke zin niet toe. Daarmee heeft het initiatief een positief effect op de directe leefomgeving en draagt het bij aan efficiënt ruimtegebruik.

³ Ouders & Onderwijs (2017). Staat van de Ouder 2017.

⁴ Creatief en kritisch denken, probleem oplossen, ICT- en informativaardigheden, computational thinking, mediawijsheid, communicatie, samenwerken, sociale/culturele vaardigheden en zelfregulering (bron: Kennisnet/SLO).

⁵ Rabobank (april 2019). Cijfers en trends: Onderwijs en Vernieuwend onderwijs.nl (1 juli 2019). De Onderwijstrends voor 2019 en 2020.

⁶ Rabobank (april 2019). Cijfers en trends: Onderwijs.

⁷ Kwartaalrapportage Kinderopvang, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, juli 2020.

⁸ Rabobank, Cijfers en trends, Kinderopvang, laatste update maart 2020.